

LEREND NETWERK: VERSTERKEN VERBINDING SOCIAAL, MEDISCH EN ZORGDOEIN

Inleiding In het sociaal, medisch en zorgdomein staan we allemaal voor dezelfde uitdaging: het behouden en verbeteren van zorg en welzijn voor mensen. Het belang van domeinoverstijgende samenwerking wordt breed erkend; zorg- en welzijnsorganisaties hebben de opdracht gekregen deze samenwerking structureel vorm te gaan geven. De Werkplaats Sociaal Domein regio Arnhem en Nijmegen (WSDAN) en de Zorgalliantie faciliteerden het Lerend Netwerk "Versterken verbinding sociaal, medisch en zorgdomein", gericht op ontmoeten, inspireren en leren. In dit infoblad vatten we de opbrengsten samen.

Samen leren in een lerend netwerk: wat werkt wel, wat werkt niet?

De WSDAN en de Zorgalliantie faciliteerden het samen leren door het sociaal, medisch en zorgdomein in een lerend netwerk. Kenmerkend aan dit lerend netwerk was het vrijblijvende karakter. Onze inzichten in een notendop:



Wel

Podium geven aan regionale initiatieven, ruimte voor ontmoeting en dialoog, ervaringen delen en verkennen van mogelijkheden tot opschaling



Niet

Ondervertegenwoordiging van bepaalde beroepsgroepen, ontbreken van gezamenlijke ambitie, ontbreken van eigenaarschap



Medisch

Sociaal

Zorgdomein

Opbrengsten initiatieven

In de bijeenkomsten van het lerend netwerk gaven we het podium aan vier mooie voorbeelden van verbinding tussen het welzijns-, zorg- en medisch domein. De inzichten die we daaruit opdeden lichten we hieronder uit:

Voorzorgcirkels

Voorzorgcirkels zijn netwerken van 10 tot 15 mensen in een buurt, die elkaar op verschillende manieren ondersteunen. Ze spreken met elkaar af dat ze voor elkaar klaarstaan en stemmen af hoe ze elkaar kunnen helpen. Zij doen dit vrijwillig, maar spreken duidelijk commitment uit.



Aandachtspunten

- De naam 'voorzorgcirkels' roept soms weerstand op. Inwoners hebben een bepaald beeld bij het woord 'zorg' en haken daardoor niet aan.
- Om hulp vragen is vaak een grotere uitdaging dan hulp aanbieden.
- Het is belangrijk om meer zicht te krijgen op bestaande, informele plekken van ontmoeting.
- De huisarts kan een verbindende schakel zijn, maar veel huisartsen zijn overbelast.

"Veel mensen gaan met vragen die niets met medische zorg te maken hebben naar de huisarts. Dat moet anders, we moeten meer naar elkaar gaan omkijken."

"Je moet elkaar als professional kennen om elkaar te kunnen vertrouwen. Als ik jou alleen van naam ken, dan is dat niet helpend."



Welzijn op Recept

Welzijn op Recept is een alternatief voor mensen met lichte psychosociale klachten. In plaats van het medische pad te bewandelen of mensen weer naar huis te sturen, verwijst de huisarts door naar een welzijnscoach. Samen wordt onderzocht of welzijnsactiviteiten kunnen zorgen voor meer sociale verbondenheid met de eigen omgeving.

Aandachtspunten

- Huisartsen mogen beter toegerust worden in het voeren van 'het andere gesprek', dan kunnen zij beter verwijzen.
- We moeten breder gaan kijken: naast de huisarts zijn méér professionals geschikt om als verwijzer op te treden.
- De grondbeginselen van een interventie als WOR raken uit beeld wanneer we ons alleen laten leiden door organisatorische of financiële prikkels: het gaat om sociale verbondenheid.
- Lager zorgverbruik is voor professionals vaak niet de motivatie om met Welzijn op Recept te werken. Toch is het belangrijk dit aan te tonen voor het verkrijgen van structurele financiering.



"Het mooiste zou zijn als je de route naar de huisarts kunt overslaan. Dan wordt die ook ontlast."

"Samenwerken is belangrijk, we kunnen het niet meer alleen."

Inwoners voelen zich gehoord wanneer professionals goed luisteren naar hun waarden en achtergronden. Het vertellen van hun verhaal maakt hen bewust van de mogelijkheden die zij hebben om het leven te leiden dat zij zelf graag willen.

Een goede samenwerking tussen professionals onderling en met inwoners vraagt erom nog breder te kijken en luisteren naar wat belangrijk is voor mensen.

Samen bereik je meer dan alleen: met een brede groep professionals stilstaan bij wat mensen zeggen over hun woonomgeving zorgt ervoor dat je verder kijkt dan wat jij als individu kan betekenen.

Om te komen tot een collectieve wijkaanpak, is het nodig om op een gestructureerde wijze samen in gesprek te zijn. Instrumenten zoals de ontwikkelde analysetool dragen hier aan bij.



Sociaal Arrangeren

Sociaal Arrangeren is een werkwijze waarin professionals van het zorgdomein en sociale domein proactief en met korte lijntjes samenwerken rondom een kwetsbare oudere met geheugenklachten. De sociaal arrangeur is voor langere tijd bij de oudere betrokken en vormt hét aanspreekpunt voor alle partijen. Het helpt de oudere om langer thuis te blijven wonen met behoud van eigen regie en kwaliteit van leven.

Aandachtspunten

- De huisarts speelt de belangrijkste rol in de doorverwijzing naar sociaal arrangeren, maar méér professionals zijn geschikt om als verwijzer op te treden.
- Sociaal arrangeren vraagt om onderling vertrouwen en elkaar écht leren kennen en begrijpen. Dat geldt voor alle betrokkenen, óók de inwoner en het informele netwerk.
- Er moet naast domeinoverstijgend samenwerken, ook domeinoverstijgend worden opgeleid.
- Er wordt nog te veel vanaf eilandjes gewerkt. Om domeinoverstijgend samen te werken is het nodig om daarvan af te stappen.

Waardig ouder worden (WoW)

Een aanzienlijk deel van de vragen van ouderen die in het medisch domein terechtkomen zijn sociaal van aard. Deze situaties van ouderen worden nu vaak individueel benaderd, met 'WoW' haalt men winst uit een collectieve, wijkgerichte aanpak.

Aandachtspunten

Domeinoverstijgend samenwerken: wat werkt wel, wat werkt niet?

De Werkplaats Sociaal Domein regio Arnhem en Nijmegen en de Zorgalliantie faciliteerden het samen leren aan de hand van vier samenwerkingspraktijken Voorzorgcirkels, Sociaal arrangeren, Welzijn op recept en Waardig ouder worden. Wat hebben we geleerd over domeinoverstijgend samenwerken?

Learned lessons uit de bijeenkomsten van het lerend netwerk

Het is belangrijk om transparant te zijn over rollen en kennisgebieden

We moeten elkaars taal begrijpen, niet zozeer spreken

Het oorspronkelijke gedachtegoed van een initiatief of samenwerkingsconcept moet bewaakt worden bij opschaling, om de kwaliteit en effectiviteit te waarborgen. Dit kan op gespannen voet staan met maatwerk en haalbaarheid binnen de context

Er moet expliciete aandacht zijn voor organisatorische en financiële borging van een initiatief

Werken vanuit gezamenlijke ambitie en drijfveren, versterkt de samenwerking

Het structureren van kennisgeving en valorisatie is nodig om impact te vergroten

We moeten bestaande rollen en functies benutten om domeinoverstijgende samenwerking te vergroten

De huisarts moet niet als enige doorverwijzer gezien worden: er zijn méér wegen naar Rome waar al volop in wordt gepioneerd



Perspectieven die helpen bij samen leren en samen werken

Wil je weten hoe deze concepten professionals kunnen helpen elkaar beter te leren kennen en begrijpen? Scan dan de QR-codes en lees onze blogs!

Eén van de geleerde lessen binnen het lerend netwerk is dat professionals elkaar nog onvoldoende kennen en begrijpen. De concepten positieve gezondheid en sociale kwaliteit hebben allebei kwaliteit van leven van mensen als vertrekpunt. Ze stimuleren een brede blik op het leven van mensen vanuit verschillende domeinen. Positieve gezondheid kijkt naar individuele wensen en mogelijkheden van mensen, sociale kwaliteit kijkt naar het inrichten van de omgeving van mensen die van invloed is op het kunnen 'meedoen'. We verkenden met deelnemers uit het lerend netwerk hoe deze concepten professionals kunnen helpen bij het beter leren kennen en begrijpen van elkaar.



Domeinverbindend leren en werken



In alle vormen van samen leren en samen werken staat verbinden centraal. Het gaat erom jezelf te verbinden als professional met andere professionals, maar ook met bewoners, cliënten of patiënten. Daarvoor is het nodig dat ieder z'n expertise inbrengt vanuit z'n eigen domein, maar wel de ruimte en bereidheid moet voelen om dat wat jij doet als professional te verbinden aan wat anderen doen. Zo kun je samen komen tot een collectieve aanpak die bijdraagt aan het behouden en verbeteren van zorg en welzijn voor mensen. Het gaat daarom niet zozeer over domeinoverstijgend, maar meer over domeinverbindend werken.

In 2026 zal het Lerend Netwerk een vervolg krijgen als **Leeratelier Domeinverbindend Samenwerken**. Hier zullen wij elkaar - professionals uit zorg- én welzijn - blijven inspireren over hoe we met elkaar de verbinding kunnen maken en behouden. Wil je op de hoogte blijven van de activiteiten van het leeratelier Domeinverbindend Samenwerken? Of heb je ideeën die je met ons wil delen? Scan dan de QR-code!

